

MARTINA KRAMARIĆ

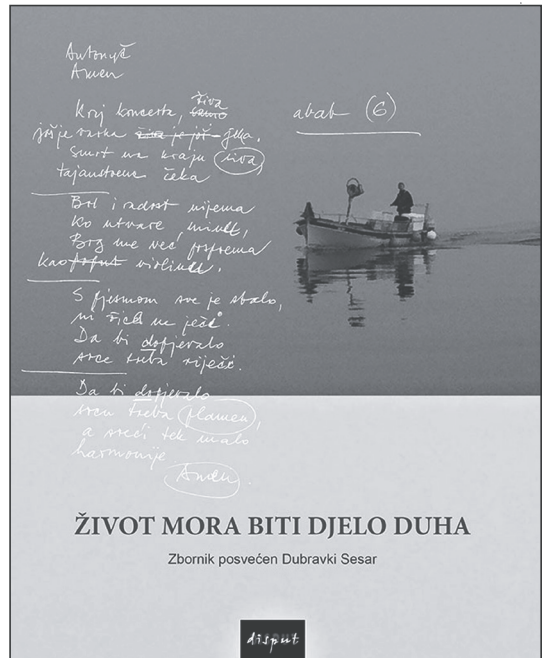
Posveta dragoj profesoric

Život mora biti djelo duha: Zbornik posvećen Dubravki Sesar

Urednice: Zrinka Kovačević i Ivana Vidović Bolt

Disput. Zagreb. 2017.

Pojedine generacije znanstvenika toliko su uspješne da su svoj trag u znanosti ostavile preko niza istaknutih pojedinaca, a njihovom smjenom ne zatvara se određeno poglavlje jer su isti ti pojedinci svoja znanja i iskustvo pretočili u nove naraštaje znanstvenika i tako izravno utjecali na njihov put. U prošlome broju *Hrvatskoga jezika* prikazali smo zbornik posvećen profesoru Stjepanu Damjanoviću, a u ovome broju imamo novu slavljenicu, profesoricu Dubravku Sesar s Odsjeka za zapadnoslavenski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Iako će je generacije studenata pamtiti upravo po tome, njezin rad, naravno, ne možemo ograničiti samo na karijeru sveučilišne profesorice: ona je i vrsna znanstvenica, međunarodno priznata slavistica i prevoditeljica s više slavenskih jezika. Stoga i zbornik koji predstavljamo, a riječ je o zborniku *Život mora biti djelo duha* objavljen u povodu sedamdesetoga rođendana profesorice Dubravke Sesar, sadržava znanstvene priloge iz različitih tematskih područja koja pripadaju jezikoslovlju općenito, poredbenoj slavistici, književnosti i književnomu prevođenju. Zbornik donosi trideset i tri znanstvena priloga odabranih suradnika s kojima je profesorica Sesar u svojem bogatom i cijenjenom znanstvenom i stručnom radu surađivala, od kolega s Odsjeka i Filozofskoga fakulteta i šire do inozemnih slavista, a radovi su objavljeni na više slavenskih jezika. Osim znanstvenih priloga zbornik sadržava i dva osobna svjedočenja, koja uz slikovitu naslovnicu, a i samim naslovom upućuju na to da nije riječ samo o klasičnome, strogo filološkome

i znanstvenome zborniku nego i o privatnoj posveti i zahvalnosti njezinih suradnika i kolega. O zborniku razgovaramo s jednom od njegovih urednica, Ivanom Vidović Bolt, redovitom profesoricom na Katedri za poljski jezik i književnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i bliskom kolegicom profesorice Dubravke Sesar.

Ne može se na prvi pogled ne primijetiti izrazita poetičnost u naslovu i izgledu zbornika? Tko je zaslužan za izgled naslovnice i što simbolizira naslov zbornika?

Naslov *Život mora biti djelo duha* završni je stih iz jednoga soneta Jána Kollára, koji je prevela profesorica Dubravka Sesar, a uskoro izlazi i cijela zbirka njezinih prepjeva slovačkih preporodnih pjesnika. Naslov je predložila suurednica Zrinka Kovačević i nije bilo nikakve dvojbe postoji li ijedan drugi naslov koji tako vjerodostojno i slikovito dočarava život, djela i duh profesorice Sesar, zapravo nju samu. O izgledu naslovnice potajno sam razgovarala sa slavljениčnim bratom, akademskim slikarom Branimirom Dorotićem, s čijim smo prvim, i ujedno jedinim, prijedlogom i suurednica i ja odmah bile oduševljene, a ni gospodin Josip Pandurić, urednik i vlasnik izdavačke kuće, nije krio svoje zadovoljstvo. Na naslovnici je rukopis profesoričina prepjeva pjesme *Amen* dragoga joj ukrajinskoga pjesnika Bogdana Igora Antonyča, koju je također prevela (zbirka je izašla 2011.). *Amen* jednostavno simbolizira kraj jedne životne etape koja se zove radni vijek. A more je jedini stalni, životni, stvarni i duhovni pejzaž naše slavjenice.

Zbornik sadržava trideset tri rada tridesetsedmero hrvatskih i inozemnih slavista i kroatista koji su svojim radovima odali čast i priznanje profesorici Sesar. Kako ste odabrali suradnike za ovaj zbornik?

Odabir nije bio nimalo lak. Krenuli smo od kuće, od našega Odsjeka, i već je bilo mnogo „kandidata”. Onda smo obavijestile one s kojima je slavjenica najviše surađivala, ali ne sve jer se odmah javilo više ljudi nego što smo očekivale. Neki su se poslije „žalili” da nisu bili obaviješteni, ali knjigu je negdje trebalo zaključiti. Osim toga, znale smo da bi profesorica Sesar rado poštedjela svoje kolege od obveze da napišu neki prilog za zbornik. Naime, u to je vrijeme i sama znala spomenuti da odjednom mora napisati šest članaka za „oproštajne” zbornike svojim dragim kolegama.

Koje su teme prisutne u zborniku i koja su znanstveno-istraživačka područja pokrivena u njemu s obzirom na širinu i raznovrsnost istraživačkih interesa profesorice Sesar?

Šarenilo tema teško je bilo „ukrotiti“ i poredati po nekom kriteriju. Zato smo se odlučile za abecedni sustav. Interesi profesorice Sesar „krivi“ su što su prilozi tako različiti – od jezikoslovnih (a među njima – sociolingvističkih, leksikoloških, frazeoloških, dijalektoloških, translatoloških i dr.) do različitih radova s područja književnosti. Zahvaljujući profesorici i njezinim interesima danas se rado i često poseže za zbornikom i svatko može pronaći nešto za sebe, i struku i dušu. Nedavno su u razgovoru sa mnom kolege na slavističkome skupu istaknuli koliko im je korisna bibliografija profesorice Sesar, koja svjedoči o neizmjernej energiji, maru i predanosti poslu i pozivu. Jasno je, kolege su zahvalni što sad imaju uvid u njezin cjelovit opus do pripreme zbornika.

Znatan broj radova, a i uvodni tekst o životu i stvaralaštvu profesorice Dubravke Sesar, posvećen je njezinoj strasti za prevodenjem, i to s više slavenskih jezika. Možete li nam reći nešto o toj njezinoj izrazito plodnoj djelatnosti i kako se ona odražava u člancima i prilogima u zborniku?

Profesorica Sesar je, kako sama kaže, „iz znatiželje“ počela prevoditi Máchinu neprevedenu i navodno neprevedivu lirsko-epsku poemu *Maj*, o čemu govori D. Karpatský u svojem prilogu. Njegovo oduševljenje tim prepjevom bilo joj je ključni poticaj za prevodenje poezije i pokazalo se da je u tome majstor. O tome posebno svjedoči prilog profesora Josipa Užarevića o jednome njezinu prepjevu Jesenjina. Sama profesorica Sesar znala je reći da je u svojoj struci bila „svaštar“ i da je više bila filolog nego lingvist. Književnost joj je bila osnovni motiv za studij slavistike, i to se ne očituje samo u njezinim književnim prijevodima nego i u sociolingvističkim radovima posvećenima jeziku kao nositelju „umjetnosti riječi“. Danas (zbog njezina „svaštarenja“) malo tko vidi širinu njezina slavističkoga opusa s hrvatskim književnim (!) jezikom u središtu (ili *u srcu*); to je vidio profesor Brozović i nije joj zamjerao što mu se u nekim standardološkim pitanjima usuđuje oponirati.

Profesorica Sesar priznata je i u međunarodnim slavističkim krugovima. Koji su sve međunarodni autori sudjelovali u zborniku i na koji su način odabrani? Jesu li njihovi radovi posvećeni suradnji s profesoricom Sesar?

Profesorica Sesar poznata je i priznata u međunarodnim slavističkim krugovima i naglašavanjem te činjenice pokušavam osvijestiti zahtjevnost znanstvenoga rada u vremenima bez različitih suvremenih pomagala koja danas omogućuju bržu

komunikaciju i olakšavaju bolje (u)poznavanje stručnjaka u dalekim zemljama. Nekoć su govornici jezika s kojih prevodi bili mnogo dalji nego danas, telefonski razgovori rjeđi, a i pisma su dugo putovala, često i nestajala. Unatoč tomu, respektabilan je broj radova inozemnih autora (a moglo ih je biti i više). Uz D. Karpatskoga tu su Z. Ribarova, E. i K. Wrocławski, J. Jankovič i M. Dobříková, a među drage suradnike i prijatelje treba ubrojiti i B. Oczko, A. Borowiec, A. Bagdasarova, O. Akimovu, P. Stankovsku, V. Čermáka i mnoge druge, pa i one koji nisu dočekali njezin jubilej, kao što su V. Petráčková, Z. Hauptová i S. Vjalova. To su slavisti iz različitih zemalja koji su profesorici Sesar puno značili, a odazvali su se svakomu njezinu pozivu, uključujući i onaj na Drugi hrvatski slavistički kongres, koji je organizirala u Osijeku, i to u rujnu 1999. godine!

Zbornik sadržava i dva zasebna priloga, odnosno osobna obraćanja profesorici Sesar, čime je, uz ostale elemente, ovaj zbornik prerastao formalne filološke okvire te postao uistinu osebujan dar za njezin sedamdeseti rođendan. Možete li nam reći nešto i o tome?

Mislite na osobna obraćanja D. Karpatskoga i I. Lukšić? Ali tu je i prilog Krzysztofa Wrocławskoga ispunjen sjećanjima na njegove osobne susrete s hrvatskom kulturom, odnosno s ljudima koji su mu je učinili bliskom. Članak je po abecedi posljednji i baš na tome mjestu on simbolički zatvara onu putanju profesorice Sesar koja je još u djetinjstvu započela s „njezinim Polaczkima” iz Mazowiecka. Ponešto osobno naći ćete i u drugim priložima, npr. u tekstu J. Lisca. Teško se u ovakvim svečarskim, ali dijelom i neizbježno „oproštajnim” zbornicima oteti osobnomu odnosu prema osobama kojima su posvećeni. Urednicama zbornika, Zrinki Kovačević i Ivani Vidović Bolt, ali i ostalim suradnicima koji su pridonijeli nastanku ovoga zbornika čestitamo na očito već primijećenome i uspješnome zborniku. Pozivamo i čitatelje *Hrvatskoga jezika* da u raznolikosti obrađenih tema i znanstvenih područja pronađu nešto i za sebe.